

Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, 1939-01-19, iš Kauno - į Tilžę

Mielas Juozapai, / Siunčiu Tau mano prašymo nuorašą.

Mielas Juozapai,

Siunčiu Tau [1] mano prašymo nuorašą [2]. Stengiausi, kad išeitų garbingai, įtikinamai, kad nebūtų bereikalingo nusižeminimo [3]. Šiandien nešu jį dr. Bielskui [4], – tegu Jis paskaitys. Jei aprobuos – paliksiu, o jei dr. sakys, kad gerai – paliksiu. Jo parašymas kiek užsitęsė, nes aš gavau gripą (tą dieną, kai tu išvažiavai, pasirodo, aš jau su pakelta temperatūra vaikščiojau – todėl ir į stotį nebenuėjau) ir kelias dienas išgulėjau lovoj. O ir parašytas juodraštis turėjo porį dienų pagulėti, kol jį galutinai suredagavau. Be to, Tavo laiškas [5] apie pasikalbėjimą su Adolpu gerokai pakeitė mano prašymo pirmąją redakciją. Kazimierui [6] apie tai nieko nepranešiau.

Pas mus kol kas nieko naujo.

Labų dienų p. Bronei [7].

B. Balys [8]

1939. I. 19 [1r] // [1v] //

KOMENTARAI

- [1] Juozapas Sruoga (1886–1957) – vyriausiasis Balio Sruogos brolis. Teisininkas, diplomatas, URM tarnautojas. 1934–1940 m. Lietuvos konsulas Tilžėje.
- [2] Balio Sruogos parašyto malonės Adolfui Sruogai prašymo nuorašas, skirtas prezidentui Antanui Smetonai, neišliko (archyvuose iki šiol jo rasti nepavyko).
- [3] Broliai Sruogos aptarė įvairius būdus, kaip nuteistasis Adolfas Sruoga galėtų būti išlaisvintas iš Kauno sunkių darbų kalėjimo, kur turėjo praleisti 15 metų ir kaip valstybės lėšų vagis, ir kaip politinis nusikaltėlis: „Dėl „maskuoto ištrėmimo“ Adolpo – aš negaliu kalbėti. Savo prašyme aš kitaip gi motyvavau, – aš prašiau, kad Adolpui būtų leista pabandyti būti naudingu Lietuvai. O dabar prašysiu: leist važiuot į užsienį. Tai kada gi aš būsiu buvęs nuoširdus – kada melavęs? Dėl išvažiavimo į užsienius – man neatrodo, kad tai būtų garbingas motyvavimas. Taip pat oficialiai visiškai neįtikinamas argumentas ir dėl vaikų. Mes trys broliai, Adolpo vaikų dėdės, užimame geras vietas, – net visi trys namus statome. Tad ministerijoj ir pasakys: jei jau taip rūpi jo vaikai, tai kodėl patys nesirūpinate, neglobojate? Mūsų santykių su Tatjana ir iš to sekančios vaikų globos perspektyvas ministerijoj negi išaiškinsi, pagaliau, ir tas aiškinimas nebūtų garbingas darbas. Gyvenime yra dalykų, kurių realumu sunku tikėti pašaliniam žmogui, o dalykai vis dėlto yra“ (Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, iš Kauno – į Tilžę, 1939-03-01, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 313, l. 1r-v).
- [4] Pijus Bielskus (1880–1958) – kunigas, filosofijos mokslų daktaras. 1921–1940 m. LR Prezidento kanceliarijos viršininkas. Jis stengėsi, kad Antanas Smetona svarstytų Adolfo Sruogos, Pašto ženklų bylos kaltininko, malonės prašymą: „Dr. Bielskus – ir taip rūpinasi, daro visa, kas galima, ragint jo nebereikia. Perdėtas landumas ir raginimas – veikia neigiamai: galima įkyrėti ir pasiekti to, kad jis nebeturės noro su manimi kalbėti“ (Idem, in: *Ibid.*, l. 1r).
- [5] Juozapo Sruogos laiškas apie pasikalbėjimą su Adolfu Sruoga neišliko.
- [6] Kazimieras Sruoga Kazimieras (1899–1974) – jauniausias Balio Sruogos brolis. Ekonomistas, spaudos darbuotojas. 1936–1940 m. akcinės bendrovės „Maistas“ direktoriaus pavaduotojas.
- [7] Bronė Jazbutytė-Sruogienė (1896–1950) – Juozapo Sruogos žmona, sklypo Kaune, Žaliakalnyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 7A, savininkė.

[8] Balys Sruoga (1896-1947) - Juozapo Sruogos brolis, Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas, profesorius.